

Soru: Kadının, erkeğe imamlık yapması caiz midir?

FETVA

Erkek gibi kadının da mükellef olduğunu beyan eden İslam, ecirde de kadını erkekten ayırmamıştır. Kadının bedeninin ziynet olması hasebiyle tesettür ahkâmında kadın, erkekten belli hususlarda farklıdır. Tesettürü muhafaza etmek adına kadın için asıl olan erkeklerin de içerisinde yer aldığı bireysel veya toplumsal faaliyetlerde ön planda durmamaktır. Nitekim kadının namazdaki bazı rükunları erkekten farklı olarak tesettüre daha uygun bir şekilde yapması da bu manayı barındırdığındandır.¹ Ayrıca erkeklerin namazı cemaatle kılması sünnet-i müekkede²³ iken kadının evinin en kuytu odasında kılması daha faziletlidir. Nitekim kadın sahabîlerden Ümmü Humeyd (r.anha) Peygamberimiz ﷺ gelerek onunla namaz kılmayı çok istediğini söyleyince Allah Rasûlü ﷺ ona şöyle buyurmuştur: “Senin benimle namaz kılmayı sevdiğini biliyorum. Ancak evinin kuytu odasında namaz kılman salonunda kılmandan, salonunda kılman avlusunda kılmandan, avlusunda kılman mahalle mescidinde kılmandan, mahalle mescidinde kılman ise benim mescidimde kılmandan daha hayırlıdır.”⁴ Söz konusu rivayet ve benzeri nakillerden dolayı Hanefî mezhebinde genç kadının cemaate katılarak namaz kılması mekruhtur.⁵

Cemaate katılması dahi meşru görülmeyen kadının cemaatle kılınan namazda erkeklere imamlık yapması evleviyetle caiz değildir. Nitekim Hz. Ali (r.a), “Kadınlar imamlık yapamaz.”⁶ buyurarak⁷ bunun caiz olmadığını açıkça ifade etmiştir.⁸ Hanefî⁹ ve Şafî¹⁰ fukahası söz konusu

¹ Örneğin secde esnasında erkek karnını uyuklarından uzaklaştırıp kollarını açarken kadın, karnını dizine yapıştırır ve kollarını kapatır. Zira bu, tesettüre daha uygundur. Bkz. Burhanuddîn el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî* (Karaçi: Mektebtü'l-Büşrâ, 2021), 1/177.

² Bkz. el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî*, 1/196.

³ Bazı fakihler namazı cemaatle kılmanın vacip olduğunu söylemiştir. Ancak ihtilaf sadece lafzî olup hakikatte bir ihtilaf yoktur. Zira iki grubun da kastı özürsüz bir şekilde cemaati terk etmenin caiz olmayışıdır. Bkz. Alâuddîn Ebu Bekir b. Mes'ûd el-Kâsânî, *Bedâiu's-Sanâi' fî Tertîbi's-Şerâi'* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1986), 1/155.

⁴ Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed eş-Şeybânî İbn Hanbel, *el-Müsned* (Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 2001), 45/36 (Hadis No: 27090).

⁵ İmam Ebû Hanîfe'ye göre yaşlı kadınların sabah, akşam ve yatsı namazlarında cemaate katılması caizdir. İmameyn ise yaşlı kadınların tüm namazlarda cemaate katılmasının caiz olduğunu söylemektedir. Bkz. el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî*, 1/202.

⁶ Malik b. Enes, *el-Müdevvenetü'l-Kübrâ* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1994), 1/178.

⁷ İmam Nevevî mevkuf rivayetin de zayıf olduğunu söylemiştir. Bkz. Ebu Zekerîyya Muhyiddîn b. Şeref en-Nevevî, *Hülasatu'l-ahkâm fî mühimmâti's-sünen ve kavâidi'l-İslâm* (Beyrut: Müessesetü'r-risâle, 1997), 2/696. Ancak rivayetin sahih olduğunu söyleyen alimler de vardır. Bununla alakalı değerlendirme için bkz. Zafer Ahmed et-Tehânevî, *İ'lâu's-Sünen* (Karaçi: İdâratu'l-Kur'ânî ve'l-Ülûmî'l-İslâmiyye, 1996), 4/250-251.

⁸ Benzer rivayet (أَلَا لَا تُؤْمَرُ امْرَأَةٌ رَجُلًا) lafzıyla merfû' olarak da nakledilmektedir. Bkz. İbn Mâce, *İkâmetu's-Salavât*, 78 (Hadis No:1081). Ancak rivayetin merfû' tariki zayıf olduğundan sahih olan mevkuf varyantını metne almayı uygun gördük. Merfû' rivayetin isnad değerlendirmesi için bkz. Muhammed el-Emîn b. Abdillâh b. Yusuf b. Hasen el-Urmî el-Alevî el-Esyûbî el-Hererî, *Mürşidu zevi'l-hicâ ve'l-hâce ilâ Sünen-i İbn Mâce* (Cidde: Dâru'l-Minhâc, 2018), 7/31-34.

⁹ Bkz. el-Kâsânî, *Bedâiu's-Sanâi' fî Tertîbi's-Şerâi'*, 1/140, 227; el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî*, 1/199; el-Hüseyn b. Muhammed b. el-Hüseyn es-Semnâkî, *Hizânetu'l-Müftûn (İbâdât Bölümü Doktora Tezi Olarak)* (Câmiatu'l-Melik Hâlid, 2019), 537.

¹⁰ Ebû'l-Meâlî Rüknuddîn Abdülmelik b. Abdillâh b. Yûsuf el-Cüveynî et-Tâî en-Nisâbü'rî el-Cüveynî, *Nihâyetü'l-matlab fî dirâyeti'l-mezheb* (Cidde: Dâru'l-Minhâc, 2007), 3/48; Muhyî's-sünne Ebû Muhammed el-Hüseyn b. Mes'ûd b. Muhammed b. el-Ferrâ' el-Beğavî, *et-Tehzîb fî fîkhi'l-İmâm eş-Şafî* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1997), 2/267; Kâsım Abdülkerîm b. Muhammed b. Abdilkerîm el-Kazvinî er-Râfî, *Fethu'l-Azîz bi Şerhi'l-Vecîz (eş-Şerhu'l-Kebîr)* (Dâru'l-Fikr, ts.), 4/312.

rivayetlerden hareketle erkeğin kadına uyarak kıldığı namazın geçersiz olduğunu ifade etmektedir.

